

ревізії в цих повітах діловодства, і про діяльність належних закладів і посадових осіб. /К. -П. Типографія Под. Губ. Правління, 1898. - Арк.11.; 15. Там само; Арк.11-12.; 16.ЦДІА України. - Ф. 442. - Оп.660. - Спр.260. - Канцелярія Київського, Волинського і Подільського Генерал-Губернатора. Справа про командировання діловода Канцелярії Колежського радника Крилова і помічника діловода колежського асесора Бахтіна в міста Могилів і Вінниці для ревізії діловодства Вінницької і Могилівської міських управ (21 травня 1907- 11 серпня 1909 рр.) – Арк.20 - 21.; 17. Там само.- Арк.24.; 18. Там само.-Арк.21.; 19.Державний архів Вінницької області (далі – ДАВО). - Ф.230. - Оп.3. - Спр.80. Проект правил про порядок діловодства і протоколи Вінницької міської думи (14 січня 1882р. – 6 листопада 1885р.). - Арк.24-25.; 20.ДАВО. - Ф.230. - Оп.1. - Спр.85. - Рішення міської думи і скарги міського голови в правлячий Сенат на постанови Подільського губернського по міським справам Присутствія. (26.11.1899 - 18.10.1900). - Арк.15. 21. Там само.- Арк.21.; 22. ДАВО. - Ф.230. - Оп.1. - Спр.63. -Постанови міської управи про видачу грошових допомог сиротам та інвалідам війни. (10.06.1880 - 19.01.1889). - Арк.75.; 23.ДАВО. - Ф.230. - Оп.3. - Спр.11. - Переписка с Подільським Губернатором, начальником Кишинівського поштово-телеграфного округу, товариством російських інженерів-електриків про облаштування в Вінниці телефонної сітки. Циркуляр Міністра Внутрішніх справ про порядок облаштування електричних споруд. Список осіб і закладів міста, що підлягають телефонізації. - Арк.14-15.; 24.Там само.- Арк.27.; 25. Там само.- Арк. 27-30. 26. Там само.- 49.; 27.Там само.-Арк.58.; 28.Там само.- Арк.40-41.; 29. Там само.- Арк.107-109.; 30.Там само. – Арк. 121.

А.М. Трембіцький

ЕНЦИКЛОПЕДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОДИМИРА СІЧИНСЬКОГО

До урівноважених талантів на українській культурній ниві, коли один талант домінує над іншими, можемо сміливо віднести архітектора, графіка, енциклопедиста та мистецтвознавця, уродженця Поділля Володимира Січинського (1894-1962)¹. Вчений, не зважаючи на несприятливі умови еміграції, страхіття Другої світової війни та повоєнної репатріації, своїми працями, енциклопедичними статтями і гаслами з українського мистецтва, намагався показати усьому світу всю велич української культури². Завдяки своєму таланту, працьовитості, витривалості, скромності, переживаючи страхіття війни та живучи у важких моральних і матеріальних умовах, відчуваючи свою відповідальність українця, він писав про українське мистецтво, народну культуру, переконуючи світ у повноцінності української нації, доводячи, що українці є окремим самостійним народом, який нічим не поступається іншим народам³.

Вчений твердо вірив, що настане час, коли Україна стане вільною державою і його доробок стане їй у пригоді. Сучасна Україна пізнає багату спадщину В.Січинського, зусиллями українських істориків і краєзнавців проведено декілька науково-практичних конференцій, опубліковано більше 100 наукових, науково-популярних статей та краєзнавчих розвідок. Проте такий напрям його творчості, як участь у творенні енциклопедичних праць про Україну, ще й досі залишається не дослідженим та мало вивченим. Тому нами вперше висвітлюється енциклопедична діяльність В.Січинського.

Певні аспекти діяльності Володимира Січинського як енциклопедиста висвітлили відомий канадський мистецтвознавець І.Кейван у праці “Володимир Січинський - архітект, мистець-графік, мистецтвознавець, дослідник” (1958)⁴, професор Пряшівського університету, доктор філологічних наук, закордонний академік НАН України М.Мушинка в монографії “Володимир Січинський і русини - українці Східної Словаччини” (1995)⁵, а також С.Костюк у бібліографічному покажчику праць В.Січинського, виданому Львівською Науковою бібліотекою НАН України ім. В.Стефаніка (1996)⁶, де подано згадки про 18 енциклопедичних мистецтвознавчих гасел ученого. Однак нами встановлено, що в цьому бібліографічному покажчику відсутні гасла В.Січинського “Кераміка: Історичні відомості” та “Ткацтво і вишивкарство”, подані ним в “Енциклопедії Українознавства-І” (1949)⁷.

У 1930 р. відомий вчений, голова НТШ І.Раковський писав, що „ми, українці, мусимо зважитись видати свою власну енциклопедію і то не переклад чужої, невідповідної для нас, а своєї рідної, відповідаючої потребам нашого загалу. І коли довкола видання тієї першої нашої енциклопедії згуртувалися люди, що належать до найліпших наших знавців і дослідників поодиноких ділянок людського знання, коли між тими співробітниками є письменники, які довголітньою своєю працею дали вже наглядний доказ, що вміють писати приступно й загально зрозуміло, навіть про найтяжчі наукові питання, коли між ними є також і суспільні діячі, які добре знають сучасний стан нашого народу й його потреби, коли вкінці між ними є й такі, які були співробітниками енциклопедії чужих культурних народів - то ми можемо сміло приступати до видавання нашої першої книги знання і можемо бути певні, що вона буде культурним ділом гідним

нашого Народу"⁸. В.Січинський відгукнувся на заклик І.Раковського і разом з 136 українськими ученими із Західної України та еміграції прийняв активну участь у написанні мистецтвознавчих статей і гасел для першої українознавчої енциклопедії - „Українська Загальна Енциклопедія. Книга Знання”, яка протягом 1930-1935 рр. вийшла у Львові-Станіславі-Коломиї в трьох томах. Ця перша українська енциклопедія мала своїх попередників, які відповідно до часу, потреб і обставин намагалися подати в певній системі відомості про Україну, її народ і культуру. Так перші спроби викладу енциклопедичних знань про Україну зробили українські науковці у своїх українознавчих статтях⁹ для поважних польських енциклопедій „Encyklopedia polska”, виданих Оргельбрантом (Warszawa) і Польською Академією наук у Кракові. Значно об'єктивніше подано українознавчий матеріал в „Энциклопедическом словаре Брокгауза А. и Ефрона Н.”, „Большой энциклопедии под ред. С.Н. Южнина” (СПб., 1902), в інших тогочасних енциклопедіях, за винятком чеської („Ottup Slownik Naueny”), подавалися про Україну незначні, переповнені неправдивою інформацією гасла¹⁰.

„Українська Загальна Енциклопедія” (УЗЕ), хоча й була побудована за зразком іноземних енциклопедій, проте мала самостійне значення і вперше подала майже 8000 загальних гасел та добре впорядковану оригінальну інформацію про Україну та українознавство на 322 сторінках¹¹, увібравши в себе все найкраще, що було на той час для таких видань. Ця, видана в 30-ті рр. ХХ ст., УЗЕ не втратила своєї цінності і сьогодні, хоча радянська влада відносила видання до особливо крамольної націоналістичної літератури, а за її зберігання засуджували на значні терміни¹². На радянській Україні українські вчені також намагалися створити та видати українознавчу енциклопедію, проте над цим «паспортом самостійної держави» тривалий час висіла лиха доля. Перший її головний редактор М.Скрипник застрелився, а початковий наклад унікальної книжки безслідно зник¹³. Сучасні дослідники історії творення УЗЕ В.Микитчук, М.Савчук, Т.Романюк, Н.Черниш, Т.Гуцаленко, М.Трегуб¹⁴ у своїх працях висвітлили історію її видання, проте у них відсутні матеріали про творчу співпрацю В.Січинського з колективом редакції, хоча вчений-енциклопедист написав 12 гасел про українське мистецтво та його творців. Сьогодні архівні матеріали редакції „Українська Загальна Енциклопедія” зберігаються у фонді № 252 відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки ім. В.Стефаника та фонді № 328 Центрального державного історичного архіву України у Львові¹⁵. Збережена в архівних джерелах інформація про життя й діяльність українців має неоціненну вартість і слугує відображенню багатомірової історії України.

В 1941 р. у Кракові українські енциклопедисти у видавництві „Бистриця” розпочали друкування розрахованої на 5 випусків „Енциклопедії Українознавства” за редакцією І.Раковського і Є.Пеленського, але все скінчилося невдачею, вийшов тільки перший том, присвячений природі і демографії України із статтями В.Січинського, І.Раковського, В.Кубійовича та багатьох інших¹⁶. Українські науковці зробили спробу відновити видання „Енциклопедії Українознавства” в Україні під час німецької окупації у роки Другої світової війни, але вона була невдалою¹⁷.

Після закінчення Другої світової війни В.Кубійович зумів організувати найкращі наукові сили української діаспори, науковців з різних ділянок українознавства, фахівців найрізноманітніших галузей знань. Вони створили своєрідний українознавчий інститут – Інститут Енциклопедії Українознавства, що діяв без статутів та офіційних засідань, на засадах конкретної праці. Науковці часто наражалися на критику з боку тих, хто, замість правдивої інформації і даних, волів ідеалізувати в патріотичному сенсі українську дійсність, проте енциклопедисти на такі концесії не йшли, бо це, на їх думку, знижувало б науково-об'єктивний рівень книги знань про Україну та її народ.

Вже в 1949-1952 рр. українські науковці-енциклопедисти, перебуваючи в еміграції, видали у трьох томах за редакцією В.Кубійовича і З.Кузелі „Енциклопедію Українознавства. Загальна частина” (ЕУ-І). У написанні статей та редагуванні гасел взяли участь 120 вчених. Перероблене і скорочене видання вийшло в США англійською мовою¹⁸. В радянській Україні це видання не було доступне науковцям, лише в незалежній Україні в 1994-1995 рр. вона була перевидана¹⁹. У цій енциклопедії подано згадки про 56 найбільш значних праць В.Січинського, а також вміщено 12 його статей про українське мистецтво і культуру: “Назва території і народу: найстаріші назви”²⁰, “Ткацтво й вишинкарство: історичні відомості”²¹, “Ткацтво й вишинкарство: вибійки”²², “Кераміка”²³, “Металеві вироби”²⁴, “Архітектура мурована: архітектура грецького Причорномор'я”²⁵, “Архітектура дерев'яна: вежі, дзвіниці, церковне будівництво, міське (міщанське) будівництво”²⁶, “Різьба (грецькі часи, княжа доба, ренесанс, бароко, класицизм, реалізм, нова українська різьба)”²⁷, “Малярство (княжа доба, XIV-XVI, бароко)”²⁸, “Графіка і граверство (княжа доба, XIV-XVI, бароко, класицизм, новітня українська гравюра)”²⁹, “Вироби й прикраси із скла: історичні відомості”³⁰, а також у співавторстві з Я.Рудницьким “Назва території і народу:

назва „Україна”³¹ та “С.Ю.” “Архітектура мурована: готика і ренесанс, бароко XIX сторіччя, відродження українського національного стилю, конструктивізм і радянський стиль в архітектурі на Україні”³². Про вартість цих мистецтвознавчих гасел свідчить і той факт, що для їх написання В.Січинський використав 209 історико-мистецтвознавчих праць.

У радянській Україні лише в 1957 р. визначному класику української літератури М.Бажану вдалося організувати і відновити видання українознавчих енциклопедій³³. Так, у 1959-1965 рр. було видано в 17 томах Українську Радянську енциклопедію, яка охоплювала 45000 гасел, у 1977-1985 рр. вийшло її 2-е видання в 12 томах³⁴, проте у них відсутні відомості про енциклопедиста і мистецтвознавця В.Січинського та його творчі здобутки.

1955 р. учені української діаспори за редакцією В.Кубійовича почали видавати другу, заплановану на 5 томів, словникову частину „Енциклопедії Українознавства” (ЕУ- II)³⁵, пізніше її розширили до 10-и томів, які вийшли протягом 1955-1984 рр. Автори енциклопедії для написання 36 українознавчих статей-гасел використали 63 найбільш відомі праці В.Січинського. Крім того, в 12 таких мистецтвознавчих гаслах, як “Гурток Діячів Українського Мистецтва (ГДУМ) у Львові”³⁶, “Екслібрис”³⁷, “Етнографія”³⁸, “Мистецтвознавство”³⁹, “Мистецтво українське”⁴⁰, “Мистецька освіта”⁴¹, “Прага”⁴², “Українська книга”⁴³, “Українська Студія Пластичного Мистецтва”⁴⁴, “Українське Товариство Прихильників Книги в Празі”⁴⁵, “Український Громадський Видавничий Фонд у Празі”⁴⁶, “Червона калина” (видавничий кооператив)⁴⁷ подали згадки про наукові здобутки знаного дослідника українського мистецтва і культури В.Січинського.

В.Січинський, як і сотні патріотів з української діаспори різних країн, що збирали кошти, ставали фундаторами і безпосередніми творцями цієї великої патріотичної справи на славу України, також взяв активну участь у підготовці матеріалів для “Енциклопедії Українознавства-II”. Він разом з Л.Бурачинською, Б.Кравцівим, З.Кузелею, П.Одарченком і Я.Пастернаком опрацював значні українознавчо-мистецтвознавчі матеріали до розділу “Етнографія-фольклор”, а спільно з Я.Гніздоським, С.Гординським і С.Янівим – до розділу “Мистецтво”⁴⁸. Особисто вчений подав 16 статей-гасел про українське мистецтво та культуру. Серед них варто відмітити статті про найвизначнішого українського різьбяр Олександра Архипенко (*1887-?)⁴⁹, відомого портретиста Володимира Боровиковського (1757-1825)⁵⁰, одного з найвидатніших українських малярів, знавця українського орнаменту і народного мистецтва Сергія Васильківського (1854-1917)⁵¹, маляр-філософа французького роду, вихованого на Поділлі Миколу Ге (Gay) (1891-1894)⁵². А також цінні мистецтвознавчі гасла “Архітектура на Україні”⁵³, “Бароко (або барок) в образотворчому мистецтві”⁵⁴, “Вишивки”⁵⁵, “Графіка”⁵⁶, “Грецьке мистецтво на Україні (від 7-6 ст. до Р.Х. до XIX ст.)”⁵⁷, “Туцільщина: історія, назва, етнографія, архітектура, мистецтво”⁵⁸, “Готика або гостролучний стиль”⁵⁹, “Дереворит (відбитки з дерев’яних кліше)”⁶⁰, “Десятина церква в Києві X ст.”⁶¹, “Дзвони (як людвисарство)”⁶² та “Екслібрис”⁶³, а в співавторстві з Я.Пастернаком гасло “Емаль”⁶⁴. Про наукову цінність статей свідчить те, що для їх написання В.Січинський використав 23 мистецтвознавчі праці.

Всі українські енциклопедисти, вчені, ентузіасти, меценати і спонсори, які творили “Енциклопедію Українознавства-II” за редакцією професора В.Кубійовича, в т.ч. і В.Січинський, заслуговують на нашу вдячність і шану. В радянській Україні продовжувалися заборони на українські енциклопедії. Так, сірий кремлівський кардинал М.Сулов заборонив друкувати Шевченкову енциклопедію, тому що УРСР небезпечно мати свою енциклопедію, а замінив її скороченим Шевченківським енциклопедичним словником⁶⁵. Глибоко усвідомлюючи потребу відродження інтелектуального й духовного потенціалу української нації та з метою прискорення, стимулювання цього процесу, Наукове товариство ім. Т.Шевченка у Львові перевидало в 1993-2000 рр. одну з найбільш авторитетних у світі українських енциклопедій - “Енциклопедію Українознавства-II”. Яка сьогодні є цінним джерелом правдивої інформації про минуле й сучасність українського народу, яке більшовики замовчували або фальшували. Такі енциклопедичні видання це своєрідний барометр інтелектуальної напруги нації, промовисте свідчення рівня мислення перспективного бачення сучасних українських науковців. У перевиданій в Україні “Енциклопедії Українознавства-II” подана характеристика 57 значних праць і статей В.Січинського. Крім того, вчений не тільки писав гасла для “Енциклопедій Українознавства”, а рецензував інші гасла в таких виданнях, як “Київ” (Філадельфія, 1951)⁶⁶, “Свобода” (Нью-Йорк, 1955⁶⁷ і 1956⁶⁸), “Українське слово” (Париж, 1957)⁶⁹.

Енциклопедичні гасла В.Січинського про українське мистецтво і культуру в подальшому активно використовували для своїх праць знані українські дослідники. Так, видатний історик

Н.Полонська-Василенко для своєї "Історії України" (1976, 1993)⁷⁰, використала 38 його праць, в т.ч. такі мистецтвознавчі гасла, як "Готика і ренесанс"⁷¹, "Різьба"⁷², "Малярство"⁷³, "Графіка-гравієрство. Дереворит"⁷⁴, "Архітектура"⁷⁵, "Архітектура дерев'яна"⁷⁶, "Гравієрство"⁷⁷, "Графіка і гравієрство"⁷⁸.

Враховуючи наукові і творчі здобутки В.Січинського, його ім'я ще за життя було занесено в такі енциклопедичні видання, як "Nowy Wielki Ilustrowany Słownik" (Прага, 1932)⁷⁹, "Українська загальна енциклопедія" (Львів, 1934)⁸⁰, "Encyklopedie ved technických" (Прага, 1949)⁸¹, "Українська мала енциклопедія" (Буенос Айрес, 1959)⁸², в цю видатну пам'ятку нашої культури, справжній життєвий подвиг видатного вченого-енциклопедиста Є.Онацького, що вийшла в 16 книгах у 1957-1967 рр. накладом Адміністратора УАПЦ. Вона висвітлює українську духовну культуру, етнографію й фольклор, етику, релігію, психологію й філософію, літературу й історію, подає біографії знаних українських діячів⁸³.

Вже після смерті Володимира Січинського, всі емігрантські українознавчі енциклопедичні видання постійно вміщують відомості про нього, серед них англійська "Encyklopedia of Ukraine" (Торонто, 1973), створена канадським Інститутом Українських студій (КИУС)⁸⁴, "Encyklopedia of Ukraine. Під ред. Д.Струк" (Австралія, 1984-1993)⁸⁵, "Енциклопедія Українознавства-II. Словникова частина" (1955-1984, перевидана в 1993-2000), де С.Гординський в гаслі, присвяченому Володимирі Січинському, вказав 22 його найбільш цінні праці⁸⁶ та багатьох інших. Все це свідчить про визнання дослідника і творця української культури та мистецтва Володимира Січинського в усьому світі.

За останні тридцять літ в Україні було видано понад 200 енциклопедій, енциклопедичних довідників і словників. Проте в олігархічний період української незалежності вийшли лише дві енциклопедії – юридична та української мови, адже енциклопедія як збірка знань не в пошані, особливо тому, що вона українська та ще й україномовна, а на території, що іменується Україною, тривалий час не було місця українській ідентичності та її культурним цінностям, українці могли обійтися і без енциклопедії⁸⁷. На жаль, на теренах сучасної України досі відсутнє енциклопедичне видання, яке б відповідало новим історичним, суспільно-політичним і культурно-духовним реаліям. Адже Українська Радянська Енциклопедія становить неабиякий інтерес лише як документ-свідчення ідеологічного маніпулювання суспільною свідомістю, хоча вона й подає величезний фактологічний матеріал. На жаль, в УРЕ, як і в довіднику "Митці України" (1992), відсутні відомості про В.Січинського. Лише коротке гасло подано біографічному довіднику "Мистецтво України" (1997)⁸⁸.

Лише 2003 р. у результаті цілеспрямованої і копіткої праці великого колективу науковців, очолюваного академіком В.Смолієм, вийшов перший том "Енциклопедії історії України" (ЕІУ), що містить 2060 статей, 766 ілюстрацій та 48 карт. Новітні напрацювання інституту найповніше презентують сучасний стан і основні тенденції розвитку вітчизняної історичної науки. Видання такої енциклопедії свідчить про подолання вітчизняною історичною наукою системної кризи кінця ХХ ст. і динамічного розвитку цієї важливої галузі гуманітарних наук. При підготовці ЕІУ було критично опрацьовано енциклопедично-довідковий доробок попередників, в т.ч. "Енциклопедії Українознавства-I" та "Енциклопедії Українознавства-II". Сучасна "Енциклопедія історії України" подає біографічні довідки про українських і зарубіжних державних, політичних та військових діячів, учених, письменників, митців, служителів культури. Її науковий та інформаційний потенціал значно розширить уявлення українців про своє минуле, регенерує їхню історичну пам'ять, вплине на формування національної самосвідомості⁸⁹. Вона, подаючи відомості про сучасну незалежну Україну, допоможе науковцям, дослідникам та іншим зорієнтуватися в проблемах економічного, політичного і культурного життя України.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Кейван І. Володимир Січинський-архітект, мистець-графік, мистецтвознавець, дослідник. – Торонто: Євшан-зілля, 1958. – С. 7-8; 2. Там само. – С. 9; 3. Там само. – С. 25; 4. Кейван І. Володимир Січинський... – 64 с.; 5. Мушинка М. Володимир Січинський і русини-українці Східної Словаччини. – Пряшів: Союз русинів-українців Словаччини, 1995. – 122 с.; 6. Володимир Січинський. Бібліографічний покажчик / Укладач С.Костюк. – Львівська Наукова бібліотека НАН України ім. В.Стефаника, 1996. – 124 с.; 7. Енциклопедія Українознавства-I. Загальна частина (ЕУ-I). В 3 т. 1949-1952 рр. Перевид. в Україні. – К., Т. 1. – 1994-1995. – С. 301-302; 8. ЛНБ ім. В.Стефаника НАН України. Відділ рукописів. – Ф. 270 (І.Раковський). – Спр. 133. – Арк. 8; Раковський І. Якою буде наша енциклопедія? Деякі сумніви й їх розв'язка // Діло. – 1930. – 8 лют. – № 30. – С. 3; 9. Кузеля З. Вступ. Дотеперішні українські енциклопедії // Енциклопедія Українознавства-I. Загальна частина. В 3 т. (далі ЕУ-I) – Т. 1. – С. 9; 10. Там само. – С. 10; 11. Українська Загальна енциклопедія / Енциклопедія Українознавства-II. Словникова частина (далі ЕУ-II). В 10 т. 1955-1984 рр. Перевид. в Україні.

- Л., 2000. – Т. 9. – С. 3359; 12. Романів О. Довгий тернистий шлях українства до самопізнання // ЕУ-I. – Т. 1. – С. XI-XII; 13. Жулинський М. Енциклопедія сучасної України // Голос України. – 1995. – № 177. – 20 вересня. – С. 11; 14. Трегуб М. Епістолярій архіву редакції „УЗЕ” – джерело української біографістики // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. – Львів, 2003. – Вип. 11. – С. 303-310; 15. Українська загальна енциклопедія. – Львів, 1930-1935; ЦДІАУЛ. Ф.-328. – Оп.-1. – Спр. 104. – Арк. 20; 16. Кузеля З... – С. 11; 17. Жулинський М... – С. 11; 18. Енциклопедії // ЕУ-II. – Т. 2. – С. 639; 19. Енциклопедія Українознавства-I...; 20. Там само. – Т. 1. – С. 13; 21. Там само. – С. 288; 22. Там само. – С. 292; 23. Там само. – С. 301-302; 24. Там само. – С. 308-310; 25. Там само. – Т. 3. – С. 801-802; 26. Там само. – С. 815-820; 27. Там само. – Т. 3. – С. 821-824; 28. Там само. – С. 824-828; 29. Там само. – С. 833-839; 30. Там само. – Т. 1. – С. 305-306; 31. Там само. – С. 14-16; 32. Там само. – Т. 3. – С. 804-815; 33. Жулинський М... – С. 11; 34. Українська Радянська енциклопедія // ЕУ-II. – Т. 9. – С. 3386-3387; 35. Енциклопедії // Там само. – Т. 2. – С. 639; 36. Там само. – Т. 1. – С. 463; 37. Там само. – С. 624; 38. Там само. – С. 646; 39. Там само. – Т. 4. – С. 1541-1544; 40. Там само. – Т. 4. – С. 1553-1555; 41. Там само. – С. 1556; 42. Там само. – Т. 6. – С. 2307; 43. Там само. – Т. 9. – С. 3365; 44. Там само. – С. 3400-3401; 45. Там само. – С. 3416; 46. Там само. – С. 3422; 47. Там само. – Т. 10. – С. 3700-3701; 48. Там само. – С. 4011; 49. Там само. – Т. 1. – С. 69; 50. Там само. – Т. 1. – С. 161-162; 51. Там само. – С. 215-216; 52. Там само. – Т. 2. – С. 473; 53. Там само. – Т. 1. – С. 71-72; 54. Там само. – С. 94-95; 55. Там само. – С. 263; 56. Там само. – Т. 2. – С. 425-426; 57. Там само. – С. 433-434; 58. Там само. – С. 469-470; 59. Там само. – С. 479; 60. Там само. – С. 497-498; 61. Там само. – С. 504-505; 62. Там само. – С. 508; 63. Там само. – С. 624; 64. Там само. – С. 628-629; 65. Жулинський М... – С. 11; 66. Володимир Січинський. Бібліографічний покажчик... – С. 62; 67. Там само. – С. 74; 68. Там само. – С. 76; 69. Там само. – С. 78; 70. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2 т. 2-е вид., – К.: Либідь, 1993; 71. Там само. – Т. 1. – С. 415, 434, 531; 72. Там само. – Т. 1. – С. 415-416; Т. 2. – С. 229; 73. Там само. – Т. 1. – С. 417, 434; Т. 2. – С. 229; 74. Там само. – Т. 1. – С. 419; 75. Там само. – Т. 1. – С. 434; Т. 2. – С. 226; 76. Там само. – Т. 1. – С. 512-513; 77. Там само. – Т. 1. – С. 515; 78. Там само. – Т. 1. – С. 516; Т. 2. – С. 231; 79. Володимир Січинський // Nowy Wielkij Ilustrowanyj Słownik. – Praha, 1932; 80. Володимир Січинський // УЗЕ... – Т. 3. – С. 103; 81. Володимир Січинський // Encyklopedie ved technických. – Praha, 1949; 82. Січинський Володимир // Онацький Є. Українська мала енциклопедія. – Буенос Айрес, 1959. – Т. 7. – С. 1751-1752; 83. Українська Мала Енциклопедія // ЕУ-II. – Т. 9. – С. 3367; 84. Володимир Січинський // Encyklopedia of Ukraine. – Торонто, 1973. – Т. 3. – С. 706; 85. Володимир Січинський // Encyklopedia of Ukraine. Під ред. Д. Струк. (Австралія), 1984-1993; 86. Володимир Січинський // ЕУ-II. – Париж-Мюнхен, 1976. – Т. 8. – С. 284; 87. Жулинський М. Енциклопедія сучасної України... – С. 11; 88. Мистецтво України. Біографічний довідник. Упоряд.: А.В. Кудрицький, М.Г. Лабінський; За ред. А.В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – С. 541; 89. Пиріг Р. Українська історична енциклопедія, або Квінтесенція історичної думки // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 133. – 17 липня. – С. 8.

О. Черкашина

ПОДІЛЬСЬКИЙ МИТЕЦЬ ВОЛОДИМИР ПЕРЕПЕЛЮК ЯК ПРЕДСТАВНИК КОБЗАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ХХ СТ.

Творчий шлях та основні види мистецької праці подільського кобзаря В. Перепелюка (1910–2000 рр.) розглянуті у контексті розвитку фольклористики, українського кобзарства ХХ ст. та концертно-просвітницької діяльності Державного українського Народного хору ім. В. Верьовки.

У світоглядних традиціях української культури є звичним той факт, що постать кобзаря завжди викликала зацікавленість, доброзичливість, повагу та любов до себе зі сторони народу, виразником дум і настроїв якого були саме народні співаки. Кобзарське мистецтво є невід'ємною частиною музичної культури українського народу. Любов до України, української поезії завжди спонукала кобзарів до створення нових творів. Сьогодні, як і в давні часи, кобзарі складають і виконують народні пісні та думи. З удосконаленням інструменту розширилися технічні можливості у виконанні творів (народних і класичних), створюється новий, оригінальний, різний за жанрами репертуар. Специфічною особливістю кобзарського мистецтва є поєднання різновидів музичного виконавства - співу, інструментального супроводу та сольного інструментального виконання на бандурі.

Свого часу Спілка письменників зробила свій внесок у пропаганду кобзарського мистецтва. Як відомо, народних співців шанували й підтримували Т. Шевченко, П. Куліш, М. Старицький, І. Франко, Леся Українка, Г. Хоткевич, а пізніше у популяризації та поширенні мистецтва кобзарів і лірників брали участь М. Рильський, П. Тичина, М. Стельмах, М. Шумило, Д. Косарик та інші. Серед плеяди славетних кобзарів ХХ століття, які розвивали та примножували давні традиції Остапа Вересая, Федора Холодного, Андрія Шута, Івана Кравченка-Крюковського, Гната Гончаренка, Терентія Пархоменка, Михайла Кравченка, Григорія Кожушка можна назвати Федора Кушнерика, Єгора Мовчана, Євгена Адамцевича, Павла Носача, Олександра Маркевича, Петра Древченка,